

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Róka-hegyi bánya

Utoljára módosítva: 2013-10-09 07:40:58

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, III. ker.

A terület kiterjedése: 9.0848 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1977

GPS koordináták: 47.59100, 19.03562

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A védett terület a III. kerület Csillaghegy városrész nyugati szélén található, az Ürömi út – Gyöngyvirág utca – Budapest-Üröm közigazgatási határ között. Megközelítése több oldalról lehetséges: a szentendrei HÉV-től az Ürömi út-Gyöngyvirág utca útvonalon keleti irányból, míg az Ürömi út-Tenk Dániel utca találkozásától délnyugati irányból juthatunk be a védett területre.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A védett terület déli részén fekszik Budapest legnagyobb kőbányája, melyet már több évtizede nem művelnek. A kőfejtő összesen három szintből áll, az ezeken fekvő bányaudvarok különböző méretűek. A legnagyobb kiterjedésű a legnyugatabbra fekvő felső bányaudvar. A részben alapszelvényként számon tartott terület eocén, oligocén képződményeket és paleokarszt formákat foglal magába. A felhagyás után a területen erőteljes cserjésedés indult meg, melyben uralkodónak számít az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*). A kőfejtő körüli hegylábi részeken alacsony erdők alakultak ki. A bányától északra jelentős kiterjedésű feketefenyő-telepítés található, melyben egyre nagyobb arányban jelennek meg az őshonos fásszárúak, köszönhetően a fenyőállomány öregedésének és lassú pusztulásának. A mesterségesen kialakított, nyílt sziklafelszíneken – elsősorban a sík platókon – sziklagyepek és lejtősztyeprétek jelentek meg, melyek közül a legértékesebb a felső bányaudvar felett elterülő, kb. 0,5 hektáros rét. Az erdős területen belül is található kisebb gyepfoltok. A terület régóta kedvelt sziklamászóhely, mely alacsony falainak és sok könnyen mászható útvonalának köszönhetően az ország egyik legnépszerűbb mászóhelye. Hétfévente többszázan is hódolnak e sportnak a területen. A természeti értékek védelme érdekében a védetté nyilvánító Fővárosi Önkormányzat területi korlátozást vezetett be a kőfejtőben. Mászásra csupán a felső bányaudvar került kijelölésre oly módon, hogy a mászóútvonalak felső részén tilos kimászni a gyepekre, onnan vissza kell ereszkedni a kiindulóponttra. Az elmúlt években több alkalommal előfordult, hogy illegális rendezvényeket tartottak ugyanitt, melyek az utóbbi esztendőkből már nem fordultak elő. A sok helyen mállékony és omladozó falakat a Pilisi Parkerdőgazdaság képzett sziklamászókkal együttműködve, pályázati keretből 2009-ben átvizsgálta. A bánya teljes területén kopogózást végeztek, a mozgó szikladarabokat eltávolították a falakról. A legveszélyesebb részeket dróthálóval vonták be. A felső peremeken fakorlátot építettek ki a balesetek elhárítása végett. A budapesti helyi védett élőhelyeken itt a legnagyobb az illegális tűzrakóhelyek mennyisége. A felső bányaudvarba gyakran hordanak zöldhulladékot és rendszeresen megrongálják a kihelyezett infrastruktúrát (padok, szemetesek stb.). A területen több lezárt természetes üreg, barlangjárat és mesterséges bányavárat található, melyek mind formakincsüket, mind élővilágukat tekintve igen értékesek.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

60 % Erdő

10 % Gyep

25 % Cserjés

% Vizes terület

5 % Egyéb

Nyílt sziklafelszín

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
M7, M8, G2, H1, OC, L2A, L1, RC

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység
Egyéb típus: Sziklamászás, túrázás, futás
Jellemzőik, intenzitás: Hétvégén akár több száz sziklamászó is megfordul a területen. A túrázás és a futás kisebb jelentőségű.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen
Felmérés, Őrzés, Bemutatás, Rekonstrukció
Egyéb típus: Cserjeirtás

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:
Akác: Kevés
Selyemkóró: Nincs
Parlagfű: Nincs
Magas/kanadai aranyvessző: Nincs
Japánkeserűfű: Nincs
Gyalogakác: Nincs
Bálványfa ("ecetfa"): Nincs
Keskenylevelű ezüstfa: Nincs
Muflon: Nincs
Egyéb (nevezze meg): kínai tatáriszalag (*Rynoutria aubertii*): kevés, feketefenyő (*Pinus nigra*): sok (a védett terület északi részének legelterjedtebb fafaja)

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem
Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?
A terület északi részétől tovább folytatódik a feketefenyővel elegyített, gyepekkel tarkított, fajgazdag élőhely. A nem védett rész kiterjedése kb. további 20 hektár.

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen
Darabszám: 3
Állapotuk: Rossz állapotúak, felújítandók

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?
Magasles: db
Vadetető: db
Szóró: db
Egyéb (név és db):

Nincs

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

gyapjas gyűszűvirág (*Digitalis lanata*): 100-150 tő között (Az adott évben megtalálható példányszám erősen függ a csapadékviszonyoktól. Legnagyobb állományai a felső bányaudvar feletti gyeppen, valamint a középső bányaudvar keleti pereme alatt lévő kőgörgeteges lejtőn található.) árlevelű len (*Linum tenuifolium*): kb. 150 tő magyar repcsény (*Erysimum odoratum*): kb. 100 tő borzas szulák (*Convolvulus cantabrica*): kb. 50 tő budai imola (*Centaurea sadleriana*): kb. 300 tő pézsmahagyma (*Allium moschatum*): kb. 50 tő Borbás-kerep (*Lotus borbasii*): kb. 50 tő pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*): kb. 200 tő borzas vértő (*Onosma visianii*): kb. 30 tő selymes peremisz (*Inula oculus-christi*): kb. 50 tő apró nőszirm (*Iris pumila*): kb. 40 tő bíboros kosbor (*Orchis purpurea*): kb. 50 tő (Csapadékszegényebb időszakban a tövek nagy része lappang. Főként a középső bányaudvar galagonyás szegélyeiben, az aló és középső bányaudvart összekötő sétaút mentén és a bányától északra lévő erdőben található meg.) pusztai meténg (*Vinca herbacea*): kb. 50 tő sárga kövirózsa (*Jovibarba hirta*): kb. 30 tő tavaszi hérics (*Adonis vernalis*): kb. 100 tő (Főként a felső bányaudvar feletti gyeppen él.) vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*): kb. 500 tő (Seregélyes Tibor egy 1996-'97-ben végzett felmérésében 100-1000 tő közé teszi az itteni állományt és megjegyzi, hogy a lappangásra hajlamos növénynek igen nehéz a tőszámbecslése. Ettől függetlenül a legnagyobb budapesti vetővirágállománynak tartotta a Róka-hegyi populációt. Az elmúlt években kevés virágzó egyed került elő, ezek zöme a középső bányaudvar gyepeiben kerültek elő.)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állománynagyságot kell megadni)

nappali pávaszem (*Inachis io*): gyakori kardoslepke (*Iphiclides podalirius*): gyakori fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): gyakori Atalanta-lepke (*Vanessa atalanta*): gyakori keleti rablópillé (*Libelloides macaronius*): ritka, szárazabb években fordul elő dolomit kéneslepke (*Colias chrysotheme*): ritka nagy pávaszem (*Saturnia pyri*): régebben – a kiskertes művelésnek köszönhetően kialakult gyümölcsösök végett – rendszeresen előfordult, ma igen ritka közepes pávaszem (*Saturnia spini*): ritka bőrfutrinka (*Carabus coriaceus*): szórványos ragyás futrinka (*Carabus cancellatus*): szórványos rezes futrinka (*Carabus ullrichii*): szórványos gyászincér (*Morimus funereus*): ritka, csak alkalmanként kerül elő a környező nagyobb erdőségekben gyakoribb imádkozó sáska (*Mantis religiosa*): szórványos pannongyík (*Ablepharus kitaibelii fitzingeri*): ritka, (ennek ellenére stabil állománya él a hegyen) fali gyík (*Podarcis muralis*): gyakori fürge gyík (*Lacerta agilis*): gyakori zöld gyík (*Lacerta viridis*): szórványos erdei sikló (*Zamenis longissimus*): szórványos Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra: egerészölyv (*Buteo buteo*): rendszeresen megfigyelhető; a közeli Péter-hegyen 1 pár rendszeresen költ karvaly (*Accipiter nisus*): rendszeresen, egész évben megfigyelhető; a bányától északra található feketefenyvesben 1 pár költ gyurgyalag (*Merops apiaster*): rendszeresen megfigyelhető; Pilisvörösvár környékén több telepe is ismert, melynek madarai vadászterületnek használják a bánya környezetét. fekete rigó (*Turdus merula*): rendszeres költőfaj, állandó; a fészkelőpárok száma: 8-10 énekes rigó (*Turdus philomelos*): rendszeres

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 2-3 vörösbegy (*Erithacus rubecula*): rendszeres költőfaj, állandó; a fészkelőpárok száma: 5-6 fülemüle (*Luscinia megarhynchos*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 4-5 házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 8-10 (ritkán áttelel) kispaszta (*Sylvia curruca*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 2-3 barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 6-8 mezei poszáta (*Sylvia communis*): alkalmi költőfaj, rendszeres őszi-tavaszi átvonuló csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 2-3 csuszka (*Sitta europaea*): alkalmi költőfaj, de feltételezhető, hogy a bányától északra található telepített feketefenyvesben minden évben fészkel néhány pár rövidkarmú fakusz (*Certhia brachydactyla*): a bányától északra található feketefenyvesben rendszeresen előfordul; költése feltételezhető holló (*Corvus corax*): 2011-től kezdve 1 pár fészkel a bányakomplexum felső udvarában; költését közvetlenül veszélyezteti a nagy létszámú sziklamászás csicsörke (*Serinus serinus*): rendszeres költőfaj, vonuló; a fészkelőpárok száma: 4-5 zöldike (*Carduelis chloris*): rendszeres költőfaj, állandó; a fészkelőpárok száma: 6-8 tengelic (*Carduelis carduelis*): rendszeres költőfaj, állandó; a fészkelőpárok száma: 5-6 kenderike (*Carduelis cannabina*): rendszeres költőfaj, állandó; a fészkelőpárok száma: 4-5 meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*): költőfaj, de feltételezhető, hogy a bányától északra található telepített feketefenyvesben minden évben fészkel néhány pár bajszos sármány (*Emberiza cia*): Rendszeres téli vendég, mellyel elsősorban a középső bányaudvar környezetében lehet találkozni. Az egyes években áttelelő példányok száma 3-10 között változik. Budapesten a Sas-hegy és Tétényi-fennsík fővárosi része mellett a Róka-hegy képezi a faj rendszeres telelőhelyét a városban. keleti süni (*Erinaceus roumanicus*): rendszeresen megfigyelhető kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*): Rendszeres telelőfaj a felső bányaudvarban nyíló bányavárat alsó részén. az egyes években áttelelő példányok száma 2-5 között változik. Feltételezhető, hogy a területen található üregekben is előfordul, így itteni telelőállománya nagyobb lehet. nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*): Rendszeres telelőfaj a felső bányaudvarban nyíló bányavárat alsó részén. az egyes években áttelelő példányok száma 2-5 között változik. Feltételezhető, hogy a területen található üregekben is előfordul, így itteni telelőállománya nagyobb lehet.

5. Egyéb észrevétel

20 hektár (200 250 m²), 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján. A területtől északra található, kb. 20 hektáros, nem védett erdőfoltot mindenképpen szükséges lenne a jelenleg védett élőhelyhez csatolni.